პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლიტერატურა და ხელოვნება

საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის და ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს
ყოველკვირეული ორგანო

№ 24 (269). კვირა, 19 ივნისი, 1949 წ. ფასი 1 მან.

ᲐᲙᲐᲙᲘ ᲭᲐᲜᲢᲣᲠᲘᲐ

ამასწინ გარდაიცვალა აკაკი ივანეს-ძე ჭანტურია, იგი იყო ჩვენი კულტურული ფრონტის ერთ-ერთი თვალსაჩინო მოღვაწე.

თვითმპყრობელობის დროს, რეაქციის წლებში იგი იძულებული გახდა საზღვარგარეთ გახიზნულიყო; ლონდონში მიიღო უმაღლესი განათლება, იქვე დაუახლოვდა და ერთხანს იქ მუშაობდა. დიდმა სოციალისტურმა რევოლუციამ ა. ჭანტურიას გზა გაუხსნა სამშობლოში სამოღვაწეოდ. ის ეკუთვნოდა იმ მოღვაწეთა რიცხვს, რომელთაც მშრომელი მასების კულტურული დონის ამაღლებას შეალიეს მთელი თავისი ძალღონე.

ა. ი. ჭანტურიას პირველად გავეცანი 1921 წელს, განათლების სახალხო კომისარიატის მუზეუმთა სამმართველოში. ამ კომისარიატის დავალებით სხვებთან ერთად მიმავლინეს ზუგდიდში, რომ ადგილობრივ შეგვესწავლა მდგომარეობა, გამოგვეძებნა შესაფერი შენობა, მოგვეგვარებინა სამეგრელოს ყოფილი მთავრის სასახლის ქონებიდან ექსპონატების შერჩევის საქმე, ერთი სიტყვით, შეგვემუშავებინა და დაგვედგინა მთელი სამუზეუმო ორგანიზმის შექმნის პროგრამა.

გამსჭვალული ჰუმანური იდეალებით, ენერგიით და საქმის პრაქტიკული მიმართებით შეუდგა სხვადასხვა მუზეუმების შესწავლას, ექსპონატების ორგანიზაციას და თვით მუზეუმის მნიშვნელობის პროპაგანდას მოსახლეობაში. ამით აიხსნება ის რომ, ერთბაშად გაიზარდა მუზეუმის დამთვალიერებელთა რიცხვი, რომელმაც პირველ წელსვე ათი ათას კაცს მიაღწია.

ა. ჭანტურიას მეორედ შევხვდი 1923 წელს. მასთან ერთად მომიხდა მოგზაურობა იმ მიზნით, რომ სხვადასხვა სოფლების ქონებიდან შეგვეკრიბა მხატვრული და ისტორიული ღირებულების ძეგლები. ეს ადვილი ამოცანა როდი იყო და დღეს არ შემიძლია აღტაცებით არ მოვიგონო, თუ რა ტაქტით და იმავე დროს რა დიდი გულმოდგინეობით ცდილობდა იგი მიეღო ყველა მნიშვნელოვანი ნაწარმოები ისეთი განთქმული მონასტრებისაგან, როგორიცაა [illegible] ხობის [illegible] ნატვერი, სადაც [illegible] ვე მოახერხა ყველაფერი [illegible] ვა, ან იყო ადგილებზე [illegible] ერის სასულიერო [illegible] ტერი [illegible] ბით მუზეუმი [illegible] ხასიათი [illegible] ლით.

ზუგდიდის მუზეუმის შემდგომი ბედი, მისი კოლექციების ზრდა ოცი ათეული წლის მანძილზე მჭიდროდ იყო დაკავშირებული მისი დირექტორის ა. ჭანტურიას გაუმეწყვეტელ ენერგიულ მოღვაწეობასთან. რომლის პარტიული ხელმძღვანელობის მითითებათა განხორციელების შედეგად მუზეუმი იქცა ძველი ქართული ხელოვნების ძეგლთა საგანძურად. ა. ჭანტურიამ პარტიული ხელმძღვანელობის დახმარებით მთელი მოსახლეობის უდიდესი ინტერესი აღძრა მუზეუმისადმი. ფართო აქტივთან თანამშრომლობით მან განიზრახა შეედგინა ამ კუთხის დეტალური არქეოლოგიური რუკა, სადაც შეტანილი უნდა ყოფილიყო როგორც აღმოჩენილი, გამოკვლეული ძეგლები, ისე სხვადასხვა ყორღანებში ქვეშ დაფარული ისტორიულ არქეოლოგიური ნაშთები, ისტორიულ შენობათა ნანგრევები და ა. შ. ამ სამეცნიერო საკვლევაძიებო მუშაობის პროცესში ა. ჭანტურიამ მიაკვლია რამდენიმე არქეოლოგიურ განძს, რომელსაც უეჭველად გარკვეული წვლილი შეაქვს ჩვენს ცოდნაში ქართული კულტურის ჩამოყალიბების ადრინდელ ეპოქებზე.

ა. ჭანტურია იყო მოკრძალებული, გულისხმიერი, თავის საქმისადმი მუდამ ერთგული და მომთხოვნი ადამიანი. თავისი დაუცხრომელი ცხოვრება მან მოახმარა ჩვენი ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვისა და შესწავლის საქმეს, არქიტექტურული ძეგლების აღმოჩენისა და აღდგენის საქმეს. მან მნიშვნელოვანი საქმე გააკეთა, რისთვისაც მის ღვაწლს არ დაივიწყებს მადლიერი საბჭოთა ხალხი.

აკად. შ. ᲐᲛᲘᲠᲐᲜᲐᲨᲕᲘᲚᲘ